

Пінчук О.П, к.пед.н., с.н.с., завідувач відділу
технологій відкритого навчального середовища
Інституту інформаційних технологій і засобів
навчання НАПН України

ПРОБЛЕМА ВИБОРУ ПРОГРАМИ НАВЧАННЯ У СЕРЕДОВИЩІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Веб-освіта сьогодні перебуває у стадії формування. Спостерігається глибока інтеграція е-навчання в процес шкільної та академічної освіти, персонального розвитку, бізнес освіти. Представлені на ринку навчання продукти (програмні рішення, апаратні засоби, обладнання та послуги) та технологія навчання за допомогою Інтернет, навіть на нинішньому етапі розвитку, дозволяють нам «реалістично мріяти» про досягнення високих цілей у сфері освіти. Перелік програм дистанційного навчання у світовій освітній практиці вже сьогодні величезний, кількість програм постійно зростає. Дистанційне навчання набирає популярності й в Україні.

Дослідження та порівняння систем дистанційного навчання є досить актуальним. Так, наприклад, у [1] наведено 383 критерії для *вибору систем дистанційного навчання* (СДН/LMS/LCMS), які можуть бути використані в процесі формування запиту до постачальника (RFP), при проведенні тендерів, при організації порівняльних оціночних процедур. У роботі «Методологія проектування мережі ресурсних центрів дистанційної освіти загальноосвітніх навчальних закладів» (ДР № 0112U000279) протягом 2012-2014 року для побудови типової моделі ресурсного центру дистанційної освіти (РЦДО) для загальноосвітніх навчальних закладів нами також досліджувалися класифікація засобів організації електронного навчання, відмінності LCMS і LMS, проблеми вибору комерційної платформи або Open Source тощо [2]. Проте не менш важливим та проблемним є питання вибору програми дистанційного навчання, яке постає перед учнями / студентами / слухачами. Критерії для *вибору програми дистанційного навчання* є і певними орієнтирами для тих, хто пропонує таку форму навчання, зокрема організатори РЦДО.

1. Законність (ліцензії, акредитація, сертифікація). Документ, отриманий за результатами навчання повинен визнаватися керівниками навчальних закладів / роботодавцями. Навчальні програми повинні відповідати існуючим стандартам.

2. Повнота / ступінь реалізації принципу гнучкості навчання. Висока гнучкість навчання при дистанційній формі навчання – одна з основних причин її вибору.

2.1. Фіксований чи змінний графік навчання, очних зустрічей. Чи можливо обрати місце для обов'язкових зустрічей (тьюторіалів). В ідеалі повинна існувати можливість складання індивідуального графіка зустрічей та уникнення тривалих і витратних переїздів.

2.2. Гнучкість методів навчання. Вибір методів навчання в сучасній дидактичній системі залежить від цілей і завдань навчання, ступеня складності, новизни і змістовності навчального матеріалу, а також вікових та індивідуальних особливостей учнів, умов навчання в школі, професійних можливостей самого вчителя [3, С. 236-238]. Це є інваріантом будь-якої системи навчання. Так, при дистанційній формі навчання, як і в інших формах навчання, повинні створюватися умови для розвитку пам'яті учнів, де найбільш ефективними є наочні методи навчання, пов'язані з спостереженням, виділенням істотних ознак досліджуваного об'єкта, запам'ятовуванням. Якщо на меті формування в учнів знань про явища в природі і суспільстві, то перевага надається словесним методам навчання, методам самостійної роботи, репродуктивним методам тощо.

3. Якість персональної допомоги. При виборі програми дистанційного навчання вирішальним може бути доступність послуг викладачів (консультації, тренування, додаткові тестування, підготовка до іспитів тощо), технічної підтримки. Оскільки навчання може поєднуватися з кар'єрою чи дистанційне навчання відбуватися паралельно з очним, тоді важливо, щоб допомога надавалася вечорами або у вихідні дні. Природно, що особиста підтримка та обслуговування учнів найкраще за формулою $24 \cdot 7 \cdot 365$.

4. «Мотивуюче» навчальне середовище. Якість навчального матеріалу підвищують такі елементи як різноманітні та інтерактивні завдання, відео, вікторини, можливість брати участь у колективних обговореннях (чат, форум, використання). Дозволить працювати разом, підтримувати один одного, залишатися в контакті з іншими використання е-соціальних платформ і віртуальних класів.

Пробні безкоштовні лекції та участь у колективних обговореннях допомагає ознайомитися з різними навчальними середовищами і зробити власний вибір.

5. Плата за навчання / варіанти фінансування. Треба враховувати, що програми дистанційного навчання, як правило, трохи дешевше, ніж навчальні програми «на місці». Проте можуть бути додаткові витрати (друковані навчальні матеріали, подорож та проживання, на місці зустрічі). Може виникнути нестаток часу, неможливість зосередитися на навчанні. У поєднанні з високою платою за навчання, це може швидко привести до фінансових проблем. Отже, при виборі програми дистанційного навчання, необхідно звернути увагу, на співвідношення ціни і якості.

Список використаних джерел

1. Критерии выбора системы дистанционного обучения. Обзор рынка технологий дистанционного обучения в СНГ // WWW.SMART-EDU.COM. – Том 5. Релиз 08.02.2011
2. Організація та функціонування мережі ресурсних центрів дистанційної освіти загальноосвітніх навчальних закладів: Монографія / [Богачков Ю. М., Биков В. Ю., Пінчук О. П. та ін.. ; наук. ред. Ю. М. Богачков] ; Ін-т інформ. технологій і засобів навчання НАПН України. – К. : Атіка, 2014. – 184 с. : іл. – Режим доступу : <http://lib.iitta.gov.ua/7648/>

3. Ситаров В.А. Дидактика: Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений / Под ред. В. А. Слостенина. – 2-е изд., стереотип. – М.: Издательский центр «Академия», 2004. – 368 с.
– Режим доступа : http://www.p-lib.ru/pedagogika/sitarov_didaktika/sitarov_didaktika42.html